

Prikaz slučajeva kršenja osnovnih ljudskih prava u Srbiji 31. maj - 13. jun 2024. godine

Sloboda izražavanja

Više napada na novinare tokom izbornog dana

Izborni dan je ponovo prošao uz sukobe, ovoga puta i fizičke, a “izborni proces je daleko ispod standarda za demokratske izbore”, saopštili su iz CRTE. Tokom ovog izbornog dana zabeleženo je i više napada na novinare. Dok je snimao aktiviste/kinje vladajuće stranke, kako izlaze sa Novosadskog sajma gde je bio organizovan SNS call centar i odakle su nepoznati muškarci izneli nekoliko kutija sa izvesnim materijalima, napadnut je novinar Danas-a Uglješa Bokić. Na snimku se vidi mladić koji mu oduzima telefon a potom i udara u grudi. Bokiću je konstatovano nagnječenje grudne kosti. Ispred sedišta SNS-a u Zemun Polju napadnut je urednik portala Mašina.rs. Na snimku se vidi žena koja pokušava da mu oduzme telefon, a potom prilaze i dva muškarca koja počinju da jure novinara. Oba novinara snimala su SNS aktiviste/kinje zbog sumnji da vode paralelne biračke spiskove, što je zabranjeno. Napadači na novinare su snimljeni, ali da li će biti i procesuirani nije izvesno s obzirom na nevoljnost politički potčinjenih institucija da zaštite medijske radnike/ce.

Zabranjen nastup muzičara zbog javno iznete kritike

Pevaču folk muzike Milanu Topaloviću Topalku otkazano je učešće na manifestaciji u Topoli, gde je trebalo da bude član žirija i da nastupa. Kako je pevač objavio na svom Instagram nalogu, osoba iz organizacije ga je obavestila da je predsednik opštine Topola “dobio depešu iz Beograda da Topalko ne sme da peva”. Pevač je stavljen na crnu listu vlasti nakon što je kritikovao Aleksandra Vučića. Tada ga je i predsednik lično na skupu vladajuće stranke javno prozvao, čime je pokazano da je bilo kakav vid kritike, čak i od strane onih koji nisu političari/ke, apsolutno neprihvatljiv za SNS, pogotovo ako se kritika odnosi na Aleksandra Vučića. Cenzurom se pevaču onemogućava i da radi što je osnovno pravo svakog čoveka. Ovaj slučaj pokazuje i koliko je jak pritisak vladajućeg režima na sve nivoe vlasti u zemlji, što je pokazano i na primeru lokalnih izbornih jedinica u kojima je SNS izgubio 2. juna prema prvim rezultatima, da bi se rezultat pod sumnjivim okolnostima menjao nakon izbornog dana.

Predsednik SVM vređao novinare/ke

Nezavisno društvo novinara Vojvodine (NDNV) najoštrije je osudilo uvrede na račun novinara/ki koji izveštavaju na mađarskom, a koje je uputio predsednik Saveza vojvođanskih Mađara Balint Pastor. Pastor je putem društvenih mreža optužio novinare/ke da “stvaraju očajnu atmosferu u zajednici”, a sve zbog njihovog izveštavanja o izborima. Iz NDNV-a su upozorili da je ovo “direktan i nedvosmisleni atak na slobodu novinara i medija, čija osnovna uloga u društvu jeste da budu korektiv vlasti i zastupaju interes javnosti”.

Uhapšen muškarac koji je pretio redakciji

Sedamdesetogodišnji muškarac koji je, u aprilu mesecu, pretio članovima/cama redakcije N1 da će “biti uskoro likvidirani”, priveden je. Tužilaštvo je predložilo sudu izricanje uslovne osude sa utvrđenom kaznom zatvora u trajanju od jedne godine, koja se neće izvršiti ukoliko u tri godine od pravosnažnosti presude ne ponovi krivično delo. Bez obzira na to što pojedinci koji prete budu na određeni način kažnjeni, ovakve pretnje neće prestati da se dešavaju dok god u društvu vlada atmosfera nasilja koja se sa vrha vlasti prenosi na sve nivoe društva.

Policija ne dostavlja snimke napada na novinara

Ni dve nedelje posle fizičkog napada na novinara Vuka Cvijića, policija nije dostavila snimke sa okolnih kamera tužilaštvu. Podsećamo, na Cvijića je u centru Beograda nasrnuo direktor tabloida “Srpski telegraf” Milan Lađević. Iako je u okolini mesta napada prisutno čak 20 kamera, policija nijedan snimak nije dostavila tužilaštvu koje je naložilo istragu o napadu, čime se opstruira istraga i kažnjavanje počinioca. Čitav slučaj relativizovala je i predsednica Narodne skupštine Ana Brnabić. Ona je odbila da eksplicitno osudi napad na Cvijića, rekavši da je reč o “napadu novinara na novinara”.

Bivši policajac odbija da plati sudske troškove

Bivši policajac, osuđen zbog fizičkog napada na novinara iz Loznice koji se dogodio 2005. godine, odbija da plati sudske troškove. Novinar Vladimir Mitrić 18 godina živi pod policijskim obezbeđenjem zbog nasilja koje je doživljavao od strane njihovog bivšeg kolege.

KRIK osuđen po Koluvijinoj tužbi

Mreža za istraživanje kriminala i korupcije (KRIK) je odlukom Apelacionog suda u Beogradu pravosnažno osuđena za navodno kršenje pretpostavke nevinosti Predraga Koluvije. Koluvija je tužio KRIK zbog vesti sa suđenja u kojoj je nazvan “optuženim narko-bosom”, iako je “upotreba ovakvih izraza redovna praksa u poznatim svetskim medijima kada se piše o optuženim vođama narko kartela”, naveo je Stevan Dojčinović, urednik KRIK-a. Ovom odlukom potvrđena je prethodna presuda Višeg suda donešena u avgustu 2023. godine. KRIK smatra da se radi o tzv. SLAPP tužbama, čiji je cilj da vrše pritisak na medije kako se ne bi bavili određenim temama. SLAPP tužbama iscrpljuju se materijalni i nematerijalni resursi novinara/ki koji slobodno izveštavaju o temama koje su u interesu javnosti. Ovakve tužbe onemogućavaju da javnost bude pravovremeno i tačno informisana. SLAPP tužbe su vid zloupotrebe prava kojima se koriste nosioci moći u društvu sa glavnim ciljem zastrašivanja pojedinaca ili organizacija koji ukazuju na različite vrste nezaklonitosti koje se dešavaju.

Sloboda udruživanja

Sindikata “Nezavisnost” u Krušiku trpi pritiske

Granski sindikat metalca “Nezavisnost” u fabrici “Krušik” u Valjevu izgubio je reprezentativnost, zbog čega će se žaliti odboru, saopštila je Čedanka Andrić, predsednica sindikata. Ovo je nastavak pritiska koji već mesecima sprovodi poslovođstvo te fabrike. Iz sindikata navode da su njihovi članovi/ce privođeni kako bi se saznalo da li su zaista učlanjeni u sindikat, zatim da su ucenjivani kao i da su primenjivane druge metode onemogućavanja njihovog rada. Tokom konferencije za medije sindikata koja se odvijala ispred fabrike, obezbeđenje je preusmeravalo zaposlene na drugi izlaz. Čini se da poslovođstvo fabrike radi sve što je u njihovoj moći da spreče slobodno i nezavisno sindikalno delovanje, čime direktno krše osnovna radnička prava zaposlenih.

Uhapšeni aktivisti grupe “Sviće”

Dvoje aktivista neformalne grupe mladih “Sviće” uhapšeno je u Novom Sadu na dan izbora 2. juna. Oni su zadržani tri sata u prostorijama Bezbednosno informativne agencije iz nepoznatih razloga. Ova grupa mladih došla je u fokus javnosti zbog učešća na protestima nakon izbora 17. decembra. Od tada su njihovi članovi/ce redovno izloženi prismotri bezbednosnih službi i represiji od strane policije i drugih organa vlasti.

Pritisak na radnike/ce Jure

Menadžment fabrike "Jura" iz Leskovca je nakon štrajkova upozorenja Samostalnog sindikata, počeo da vrši pritisak na zaposlene da napuste sindikat. Pored pritiska da potpišu istupnice iz sindikata, na radnike/ce su vršeni i drugi pritisci i zastrašivanja. Radnicima/cama je prećeno da će im biti oduzeti bonusi, da će fabrika napustiti zemlju i da će dobiti otkaz. Inače, sindikat je stupio u štrajk zbog loših uslova rada u fabrici, a njihovi glavni zahtevi su povećanje plate (koja je godinama na minimalcu), povećanje toplog obroka, bonusi da budu stimulacija i da se obezbede osnovni higijenski uslovi u toaletima. Bez obzira na to što radnici/ce samo zahtevaju zadovoljenje minimalnih radničkih prava, rukovodstvo fabrike okrenulo se represiji i gušenju osnovnog radnog prava na sindikalno organizovanje.

Tužba protiv Slavko Ćuruvija fondacije

Oslobođeni za ubistvo novinara Slavka Ćuruvije, Milan Radonjić, tužio je Slavko Ćuruvija fondaciju zbog povrede ugleda i časti i zahteva odštetu od pola miliona dinara. Fondacija je tužena zbog saopštenja u kome je izrazila neslaganje sa tom presudom. "Ova tužba je nastavak progona Slavka Ćuruvije i 25 godina nakon ubistva i to je posledica opšte atmosfere koju vlast kreira u ovom društvu, a to je nekažnjavanje zločina", saopštila je Ivana Stevanović iz fondacije. Iako se u saopštenju zbog kojeg je Radonjić tužio fondaciju on ne pominje po imenu i prezimenu, bivši načelnik beogradskog centra Resora državne bezbednosti odlučio je da tuži fondaciju koja čuva sećanje na ubijenog novinara. Podsećamo, 2. februara je Apelacioni sud u Beogradu oslobodio četvoricu nekadašnjih pripadnika Državne bezbednosti optužbi za učešće u ubistvu novinara. Rasvetljavanje svirepog ubistva novinara, koje traje već četvrt veka, ovakvom odlukom je ponovo vraćeno na početak čime se jasno pokazuje nezainteresovanost državnih organa da se ovaj slučaj reši i da se odgovorni za ubistvo kazne.